

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Historia literatury jako historia idei (XIX w.) - wykład (Wykład), PG_00211191						
Kierunek studiów	Filologia polska (O)						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2026 r.		Rok akademicki realizacji przedmiotu		2026/2027		
Poziom kształcenia	II stopnia		Grupa zajęć		Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki		
Forma studiów	stacjonarne		Sposób realizacji		na uczelni		
Rok studiów	1		Język wykładowy		polski		
Semestr studiów	2		Liczba punktów ECTS		2.0		
Profil kształcenia	ogólnoakademicki		Forma zaliczenia		zaliczenie		
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Filologiczny -> Instytut Filologii Polskiej -> Zakład Historii Literatury Polskiej						
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot		dr hab. Marcin Całbecki, prof. UG				
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu						
Formy zajęć	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	15.0	0.0	0.0	0.0	0.0	15
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów		Udział w konsultacjach		Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	15		11.0		24.0	50
Cel przedmiotu	1. Przedstawienie historii literatury XIX w. jako medium historii idei. 2. Uchwycenie dynamiki procesu historycznoliterackiego, jego ciągłości i zmienności, w oparciu o analizę obecności wybranych idei w dziełach literackich XIX w. i w ówczesnych epokach bądź formacjach kulturowych. 3. Kształtowanie umiejętności świadomej lektury tekstów literackich XIX w. w sposób interdyscyplinarny, z wykorzystaniem różnorodnych kontekstów. 4. Wyrobienie nawyku krytycznej lektury opracowań naukowych						

Efekty uczenia się przedmiotu	Effekt kierunkowy	Effekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[FPMU2_U04] Posiada umiejętności samokształcenia w zakresie literaturoznawstwa i moderowania tego procesu u innych.	potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę z zakresu historii literatury XIX w. i historii idei oraz związków tych dziedzin	[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[FPMU2_U01] Posiada umiejętności badawcze z zakresu literaturoznawstwa, obejmujące : analizę prac innych autorów, syntezę różnych idei i poglądów, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na oryginalne rozwiązywanie złożonych problemów w zakresie literaturoznawstwa.	potrafi samodzielnie wyznaczyć obszar badawczy, w obrębie którego będzie umiał wskazać reprezentacje wybranych idei w konkretnych tekstach literackich XIX w., a także omówić ich ciągłość i zmienność na przestrzeni lat	[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[FPMU2_U03] Potrafi współorganizować i koordynować pracę zespołu realizującego projekty badawcze z zakresu literaturoznawstwa.	potrafi organizować pracę i kierować zespołowymi badaniami w obszarze związków historii literatury XIX w. i historii idei	[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[FPMU2_K05] Aktywnie uczestniczy w działaniach na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego, literackiego i językowego regionu, kraju i Europy.	dzięki zdobytej wiedzy z zakresu literaturoznawstwa i historii idei jest przygotowany do podejmowania w przyszłej pracy zawodowej działań na rzecz popularyzowania wiedzy i zachowania dziedzictwa kulturowego i literackiego regionu, kraju i Europy	[SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[FPMU2_W01] Posiada pogłębioną wiedzę o powiązaniach literaturoznawstwa z innymi obszarami humanistyki oraz wybranymi obszarami nauk społecznych, w szczególności naukami o kulturze i religii, naukami o sztuce, filozofią, historią, psychologią, socjologią oraz jest świadom podstawowych problemów i możliwości badawczych wynikających z powiązania tych obszarów.	- wie, czym jest historii idei, co stanowi przedmiot zainteresowania tej dyscypliny, posiada też wiedzę o jej związkach z historią literatury XIX w. - ma świadomość żywotności wybranych idei ważnych dla kultury Zachodu, przy czym zdaje sobie sprawę także z istotnych przemian, jakim podlegają one na przestrzeni lat - ma pogłębioną wiedzę z zakresu historii literatury polskiej i powszechnej XIX w., związków literaturoznawstwa z historią idei oraz z innymi dziedzinami humanistyki - ma wiedzę umożliwiającą prowadzenie własnych badań w zakresie literaturoznawstwa przy użyciu pokrewnych historii idei narzędzi literaturoznawczych	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[FPMU2_W04] Ma pogłębioną wiedzę umożliwiającą prowadzenie specjalistycznych badań w zakresie literaturoznawstwa.	- wie, czym jest historii idei, co stanowi przedmiot zainteresowania tej dyscypliny, posiada też wiedzę o jej związkach z historią literatury XIX w. - ma świadomość żywotności wybranych idei ważnych dla kultury Zachodu, przy czym zdaje sobie sprawę także z istotnych przemian, jakim podlegają one na przestrzeni lat - ma pogłębioną wiedzę z zakresu historii literatury polskiej i powszechnej XIX w., związków literaturoznawstwa z historią idei oraz z innymi dziedzinami humanistyki - ma wiedzę umożliwiającą prowadzenie własnych badań w zakresie literaturoznawstwa przy użyciu pokrewnych historii idei narzędzi literaturoznawczych	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny

	Efekt kierunkowy		Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[FPMU2_W02] Ma pogłębioną wiedzę ogólną dotyczącą literaturoznawstwa i metodologii badań literackich.	- wie, czym jest historii idei, co stanowi przedmiot zainteresowania tej dyscypliny, posiada też wiedzę o jej związkach z historią literatury XIX w. - ma świadomość żywotności wybranych idei ważnych dla kultury Zachodu, przy czym zdaje sobie sprawę także z istotnych przemian, jakim podlegają one na przestrzeni lat - ma pogłębioną wiedzę z zakresu historii literatury polskiej i powszechnej XIX w., związków literaturoznawstwa z historią idei oraz z innymi dziedzinami humanistyki - ma wiedzę umożliwiającą prowadzenie własnych badań w zakresie literaturoznawstwa przy użyciu pokrewnych historii idei narzędzi literaturoznawczych		[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[FPMU2_K01] W sposób odpowiedzialny wykorzystuje wiedzę literaturoznawczą przy podejmowaniu różnorodnych zadań i projektów zgodnie z regułami przedsiębiorczości..	- ma świadomość ciągłej potrzeby samokształcenia i aktualizowania wiedzy polonistycznej w zakresie literaturoznawstwa i jego związków z historią idei - w sposób krytyczny przyswaja treści literaturoznawcze i wykorzystuje dorobek intelektualny klasyków historii literatury XIX w. i historii idei jako punkt odniesienia dla własnych dociekań historycznoliterackich		[SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny
Treści przedmiotu	Zajęcia poświęcone są historycznoliterackiej analizie wybranych idei manifestujących się w piśmiennictwie XIX w. i w ówczesnych epokach bądź formacjach kulturowych. Jednostki zajęciowe łączą się w spójne pod względem tematycznym cykle koncentrujące się wokół zagadnienia wybranego przez osobę prowadzącą. Tekstowe reprezentacje omawianych idei są opisywane przy użyciu pokrewnych historii idei narzędzi literaturoznawczych (badanie dziejów motywu, topika historyczna, założenia krytyki tematycznej itp.)			
Wymagania wstępne i dodatkowe	Elementarna wiedza z zakresu historii i teorii literatury oraz umiejętność analizy i interpretacji dzieła literackiego w oparciu o podstawowe narzędzia poetyki. W uzasadnionych przypadkach prowadzący może odstąpić od w/w wymagań. W przypadku studentów z zagranicy konieczna jest znajomość języka polskiego w stopniu umożliwiającym zrozumienie treści prezentowanych podczas zajęć i aktywny w nich udział. Uzyskanie zaliczenia z przedmiotów "Historia literatury jako historia idei (do XVIII w.) - ćwiczenia" i "Historia literatury jako historia idei (do XVIII w.) - wykład"			
Sposoby i kryteria oceniania osiągniętych efektów uczenia się	Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy		Składowa oceny końcowej
	Egzamin/test	51.0%		100.0%

Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	Na początku semestru prowadzący dokonuje wyboru tekstów literackich i opracowań naukowych, których tematyka koncentruje się wokół omawianej idei, i przedstawia ich listę na pierwszych zajęciach. Przykładowe opracowania i edycje tekstów: Literatura XIX wieku (do 1863 roku): G. Bachelard G., Wyobrażenia poetycka, przeł. H. Chudak i A. Tatarkiewicz, Warszawa 1975. J. Bachórz, Złączyć się z burzą. Tuzin studiów i szkiców o romantycznych wyobrażeniach morza i egzotyki, Gdańsk 2005. J. Bachórz, Jak pachnie na Litwie Mickiewicza i inne studia o romantyzmie, Gdańsk 2003. J. Bachórz, Romantyzm a romanse. Studia i szkice o prozie polskiej w pierwszej połowie XIX wieku, Gdańsk 2005. M. Janion, Kobiety i duch inności, Warszawa 1996. M. Janion, Niesamowita Słowiańszczyzna. Fantazmaty literatury, Kraków 2007. M. Janion, Projekt krytyki fantazmatycznej. Szkice o egzystencjach ludzi i duchów, Warszawa 1991. M. Janion, M. Żmigrodzka, Romantyzm i egzystencja. Fragmenty niedokończonego dzieła, Gdańsk 2004. M. Janion, Żyjąc tracimy życie: niepokojące tematy egzystencji, Warszawa 2001. A. Kowalczykowska, Dramat i teatr romantyczny, Warszawa 1997. A. Martuszevska, Architektonika literackiego romansu, Gdańsk 2014. Odmieńcy, Dzieci, Osoby, Galernicy wrażliwości, Maski z cyklu Transgresje, Tom I: Galernicy wrażliwości, pod red. M. Janion i S. Rośka, Gdańsk 1981; Tom II: Odmieńcy, pod red. M. Janion i Z. Majchrowskiego, Gdańsk 1982, Tom III: Osoby, pod red. M. Janion i S. Rośka, Gdańsk 1984; tom IV: Maski - Konstelacje, pod red. M. Janion i S. Rośka, Gdańsk 1986; Tom IV: Maski - Fragmenty antropogeniczne, Gdańsk 1986; Tom V: Dzieci - Konstelacje, pod red. M. Janion i S. Chwina, Gdańsk 1988; Tom VI: Dzieci - Zetknięcia, Gdańsk 1988. M. Piwińska, Złe wychowanie. Fragmenty romantycznej biografii, Gdańsk 2004. R. Przybylski, Rozhukany koń. Esej o myśleniu Juliusza Słowackiego, Warszawa 1999. R. Przybylski, Słowo i milczenie bohatera Polaków: studium o Dziadach, Warszawa 1993. Z. Stefanowska, Próba zdrowego rozumu. Studia o Mickiewiczu, Warszawa 1976. Studia romantyczne, prace pod red. M. Żmigrodzkiej, Wrocław 1973. Literatura XIX wieku (po 1863 roku): J. Bachórz, O potrzebie scalenia wieku XIX, Wiek XIX. Rocznik Towarzystwa Literackiego im. A. Mickiewicza, Rok I (XLIII) 2008. G. Borkowska, Cudzoziemki. Studia o polskiej prozie kobiecej, Warszawa 1996. Dziedzictwo Odyseusza. Podróż, obcość i tożsamość, identyfikacja, przestrzeń, red. M. Cieśla-Korytkowska, O. Płaszczewska, Kraków 2007. T. Burek, Dalej aktualne, Warszawa 1973 (tu: Genialny wiek XIX; Esej o literaturze XIX wieku). A. Górnicka-Boratyńska, Stańmy się sobą. Cztery projekty emancypacji (1863-1939), Izabelin 2001. W. Gutowski, Między inicjacją a nicością. Studia i szkice o literaturze modernizmu, Bydgoszcz 2013. W. Gutowski, Mit, Eros, sacrum: sytuacje młodopolskie, Bydgoszcz 1999. E. Ihantowicz, Literacki świat rzeczy. O realiach w pozytywistycznej powieści obyczajowej, Warszawa 1995. K. Kłosińska, Fantazmaty. Grabiński Prus Zapolska, Katowice 2004. Odkrywanie modernizmu. Przekłady i komentarze, wstęp i red. R. Nycz, Kraków 1998. E. Paczoska, Dojrzewanie, dojrzałość, niedojrzałość. Od Bolesława Prusa do Olgi Tokarczuk, Warszawa 2004. Podróż i literatura 1864-1914, pod red. nauk. E. Ihnatowicz, Warszawa 2008. Przełom antypozytywistyczny w polskiej świadomości końca XIX wieku, pod red. T. Bujnickiego i J. Maciejewskiego, Wrocław 1986. D. Ratajczakowa, W kryształach i w płomieniu: studia i szkice o dramacie i teatrze, T. I i 2, wybór i oprac. B. Koncewicz, Wrocław 2006. Teki różnorodności nie tylko z wieku XIX, pod red. S. Karpowicz-Słowikowskiej i T. Linknera, Gdańsk 2011. Trwała obecność mitu w literaturze i kulturze, pod red. M. Karwowskiej, M. Grabowskiego i K. Żukowskiej, Łódź 2016.
-----------------------	-------------------------	---

	Uzupełniająca lista lektur	Na początku semestru prowadzący dokonuje wyboru tekstów literackich i opracowań naukowych, których tematyka koncentruje się wokół omawianej idei, i przedstawia ich listę na pierwszych zajęciach.
	Adresy eZasobów	
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	Przykładowe zagadnienia omawiane przez prowadzącego/-ą prezentowane są na pierwszym wykładzie i korespondują one z doświadczeniem naukowym tej osoby.	
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy	

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.